

Το «παράδειγμα» του Καραμανλή

Η συμπλήρωση εκατό χρόνων από τη γέννηση του Κωνσταντίνου Καραμανλή θα περνούσε ίσως απαρατήρητη, αν η προσωπικότητα αυτή δεν δέσποζε με την ιστορική παρουσία και το έργο της στην πολιτική ζωή του τόπου κατά το δεύτερο ήμισυ του 20ού αιώνα. Αυτό οφείλεται όχι μόνο στο αντικειμενικό γεγονός της διάρκειας της πρωθυπουργικής θητείας του, που υπερέβη τα δεκατρία χρόνια και είναι η μεγαλύτερη από ιδρύσεως του νεοελληνικού κράτους, αλλά και στην αποτελεσματικότητα και την ποιότητα του κυβερνητικού έργου του. Ενός έργου που συνδέθηκε με κρίσιμες επιλογές για την πορεία του τόπου. Τέτοιες ήταν, ενδεικτικά, η ταχύρρυθμη ανάπτυξη της χώρας κατά τη μεταπολεμική

περίοδο, που κατέστησε δυνατή την έξοδο του τόπου από τη φτώχεια, η ανεξαρτησία της Κύπρου, ύστερα από αιώνες δουλείας και υποτέλειας, η αναίμακτη αποκατάσταση της δημοκρατίας το 1974 και η θεμελίωση του πολιτεύματος της Γ' Ελληνικής Δημοκρατίας, που είναι το εντελέστερο

Του ΑΝΤΩΝΗ ΜΑΚΡΥΔΗΜΗΤΡΗ*

από όσα υπήρξαν ποτέ στην Ελλάδα. Τέλος, αλλ' όχι έλασσον, η επίτευξη της συμφωνίας για την ένταξη της χώρας στην, τότε, ΕΟΚ το 1979, που άνοιξε νέους δρόμους για την πορεία του τόπου, στο πλαίσιο του εξελισσόμενου ευρωπαϊκού οικοδομήματος.

Για τους λόγους αυτούς ο Καραμανλής θεωρείται, κατά γενική πλέον αναγνώριση, ως ένας από τους κορυφαίους πολιτικούς ηγέτες που ανέδειξε ο τόπος από την εθνική απελευθέρωση και μετά. Πολλών δε μάλλον που η μακρά και δη-

μιουργική ιστορική παρουσία του χαρακτηρίστηκε και από μια ηθική διάσταση. Ιδίως από ένα πνεύμα και διάθεση αφοσίωσης, ασκητικής προσήλωσης και αυστηρότητας στην άσκηση της δημόσιας εξουσίας. Η πολιτική πρακτική και εν γένει συμπεριφορά του εμπνέονταν από την «ηθική της υπευθυνότητας», για να χρησιμοποιήσουμε έναν όρο από την Πολιτική Κοινωνιολογία του Max Weber, ενώ παροιμιώδης ήταν η αίσθηση της συνέπειας που τον διακατείχε. Καλλιέργησε τη λογική παράμετρο και όχι το πάθος ή την οξύτητα στη διεξαγωγή των πολιτικών του αγώνων, ενώ προτιμούσε να είναι πάντα ειλικρινής σε φίλους και αντιπάλους. «Πρέπει να μάθουμε να ζούμε όπως σκεφτόμαστε» έλεγε, «γιατί αλλιώς θα καταλήξουμε να σκεφτόμαστε όπως ζούμε». Τέλος, ο λόγος του, γραπτός και προφορικός, χαρακτηριζόταν από δωρική λιτότητα, ακρίβεια και πυκνότητα νοημάτων, αποτέλεσμα πειθαρχημένης και όχι αβασάνιστης σκέψης και επιχει-

ρηματολογίας.

Σε συνέντευξή του προς την εφημερίδα «Ελευθεροτυπία», τον Αύγουστο του 1984, ο Καραμανλής, που ήδη διέθετε μακρά πρωθυπουργική θητεία και ήταν εν ενεργεία Πρόεδρος της Δημοκρατίας, ανέφερε ότι «δεν υπάρχει τίποτα δυσκολότερο από το να κυβερνήσεις τους Έλληνες. Και τούτο διότι όλοι νομίζουν ότι είναι ικανοί για όλα». Για να αντιμετωπίσει αυτό το πρόβλημα ο ίδιος πολιτεύθηκε και κυβέρνησε με μετριοπάθεια, με ειλικρίνεια και τόλμη. Σταθμίζοντας προσεκτικά τα δεδομένα και λαμβάνοντας αποφάσεις με θάρρος και διορατικότητα, υπηρέτησε το εθνικό συμφέρον.

Εν συμπεράσματι, με το έργο και τη συνολική παρουσία του στην πολιτική ζωή του τόπου, ο Καραμανλής απέκτησε ευρύτερη πολιτική νομιμοποίηση και καταγράφηκε ως κορυφαίο πολιτικό παράδειγμα στη συλλογική συνείδηση και την εθνική μνήμη.

*Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών

ΞΕΝΟΣ ΤΥΠΟΣ

ΤΑ ΤΡΕΝΑ ΠΟΥ (ΔΕΝ) ΦΥΓΑΝ...

Την εορταστική περίοδο των Χριστουγέννων πολλοί ταξιδεύουν για να βρεθούν με συγγενείς και φίλους. Αυτή την περίοδο πολλοί στη Βρετανία αγανακτούμε κατά τις μετακινήσεις μας.

Εκτός από την κυκλοφοριακή συμφόρηση στους δρόμους, οι «φωστήρες» των κρατικών σιδηροδρόμων αποφάσισαν να γίνουν έργα συντήρησης στο δίκτυο αυτές ακριβώς τις ημέρες, με αποτέλεσμα πολύωρες καθυστερήσεις δρομολογίων. Στο περιθώριο, επιτήδριοι εκμεταλλεύονται τους ταξιδιώτες διαφημίζοντας φτηνά εισιτήρια που ως διά μαγείας εξαφανίζονται όταν κάποιος καλεί για να κάνει μια κράτηση.

Διαθέτουμε μια γραμμή για υπερταχείες που συνδέουν τη «γηραιά Αλβιόνα» με τις Βρυξέλλες, για παράδειγμα, σε λιγότερο από δύο ώρες. Κι όμως προφανώς ζητά πολλά κανείς από τους ελεγκτές του συστήματος μαζικών συγκοινωνιών, όταν θέλει να ταξιδέψει χωρίς ταλαιπωρία μέσα στη χώρα του για τα Χριστούγεννα.

THE INDEPENDENT

Γιατί αφήνουμε το μισό δυναμικό της χώρας «στην απέξω»;

Πριμοδότηση στο πρώτο κόμμα ή 1/3 συμμετοχής γυναικών στα ψηφοδέλτια; Ποιο στοιχείο είναι άραγε πιο ενδιαφέρον στο νέο εκλογικό νόμο; Με γνώμονα το μελλοντικό, αυτό που αλλάζει τα πράγματα και πάει ένα βήμα μπροστά, πιο ενδιαφέρουσα είναι η είδηση της γυναικείας ποσόστωσης. Και προτού βιαστούμε να πούμε ότι οι ποσοστώσεις είναι ενοχλητικές, ας δούμε με νούμερα πόσο δημοκρατικοί και προοδευτικοί είμαστε στην πράξη, ως πολίτες και ως κοινωνία;

Η ισόρροπη συμμετοχή των δύο φύλων στην πολιτική και στα κέντρα λήψης αποφάσεων είναι ουσιαστική προϋπόθεση Δημοκρατίας, λέει το Ευρωπαϊκό Κοι-

νοβούλιο, με γυναικεία συμμετοχή μάλιστα 30%. Και διαπιστώνει ότι, το έλλειμμα παραμένει μεγάλο, στερώντας την Ευρώπη από ένα πολύτιμο ανθρώπινο δυναμικό.

Στην Ελληνική Βουλή η γυναικεία συμμετοχή είναι 16%, ενώ σε θέσεις δημάρχων και νομαρχών ή σε κυβερνητικές θέσεις κατακυλά σε μονοψήφια νούμερα της τάξης του 2% με 4%. Παρόμοιο σκηνικό και στις υψηλές θέσεις ευθύνης εταιριών και οργανισμών, όπου η εικόνα των συσκέψεων υψηλού επιπέδου, με ελάχιστες ή καθόλου γυναίκες, είναι οικεία σε όσους κινούνται σε αυτά τα επίπεδα ιεραρχίας.

Στην έκθεση του ΟΟΣΑ για τον παγκόσμιο δείκτη ισότητας των δύο φύλων, το 2007 η Ελλάδα κατατάσσεται 72η από 128 χώρες, πίσω από Αλβανία, FYROM, Τανζανία και 24η στην Ευρωπαϊ-

κή Ένωση. Στη συμμετοχή στην πολιτική κατακυλάμε στην 98η θέση, ενώ για υπουργικές θέσεις στο νούμερο 110.

Ωστόσο, έχουμε και δύο πρωτίες! Είμαστε πρώτοι στη γυναικεία συμμετοχή στη δευτεροβάθμια και τριτοβάθμια εκπαίδευση. Ενθαρρυντικό κι απογοητευτικό μαζί! Πράγματι, περισσότερο από το 50% των φοιτητών είναι κορίτσια και μάλιστα διακρίνονται σε επιδόσεις και πρωτίες. Επενδύουν οι ίδιες, επενδύει και η κοινωνία στη μόρφωσή τους.

Τι γίνεται όμως και στην πορεία το μισό επιστημονικό δυναμικό της χώρας χάνει το δρόμο προς

την κορυφή; Δύσκολα μπορούμε να δεχθούμε ότι οι γυναίκες επισημάνονται και εργαζόμενες χάνουν καθ' οδόν τις ικανότητες ή το ενδιαφέρον τους.

Ελλειψη πολιτισμού και δημοκρατίας; Ή αδιαφορία μιας κοινωνίας που επενδύει στη μόρφωση όλων των παιδιών της και στη διαδρομή αφήνει αναξιοποίητα τα μισά;

Οι λόγοι είναι ίσως πολλοί και οι λύσεις πρέπει να αναζητηθούν σε πολλά διαφορετικά επίπεδα. Η κοινωνία εμπιστεύεται τη

γυναίκα στην ύψιστη αποστολή της ανατροφής της επόμενης γενιάς, δεν πρέπει επιτέλους να την αξιοποιήσει και να την εμπιστευτεί και

σε υψηλές θέσεις ευθύνης και πολιτικής; Οι κορυφές έχουν ανάγκη και από γυναικεία χαρακτηριστικά, όπως η δέσμευση, η οργάνωση, η συστηματικότητα, η ευαισθησία, η αποτελεσματικότητα.

Η ποσόστωση του εκλογικού νόμου είναι μια πρώτη ώθηση, κάτι σαν μια... αρχική επιδότηση, μέχρι να ωριμάσουν κάποιες αντιλήψεις, και μακάρι σύντομα να μη την έχουμε ανάγκη. Είναι σίγουρα όμως μια καλή αρχή και σημειολογία για να ξανασκεφτούμε όλοι μας πώς θα ξεφύγουμε από παλαιωμένα στερεότυπα, ώστε να ανταποκριθούμε στις ανάγκες της νέας εποχής της γνώσης, αξιοποιώντας όλο το δυναμικό μας!

*Χημικός Μηχανικός, Σύμβουλος σε θέματα Ενέργειας, Περιβάλλοντος και Ανάπτυξης

Της ΛΙΑΝΑΣ ΓΟΥΤΑ*